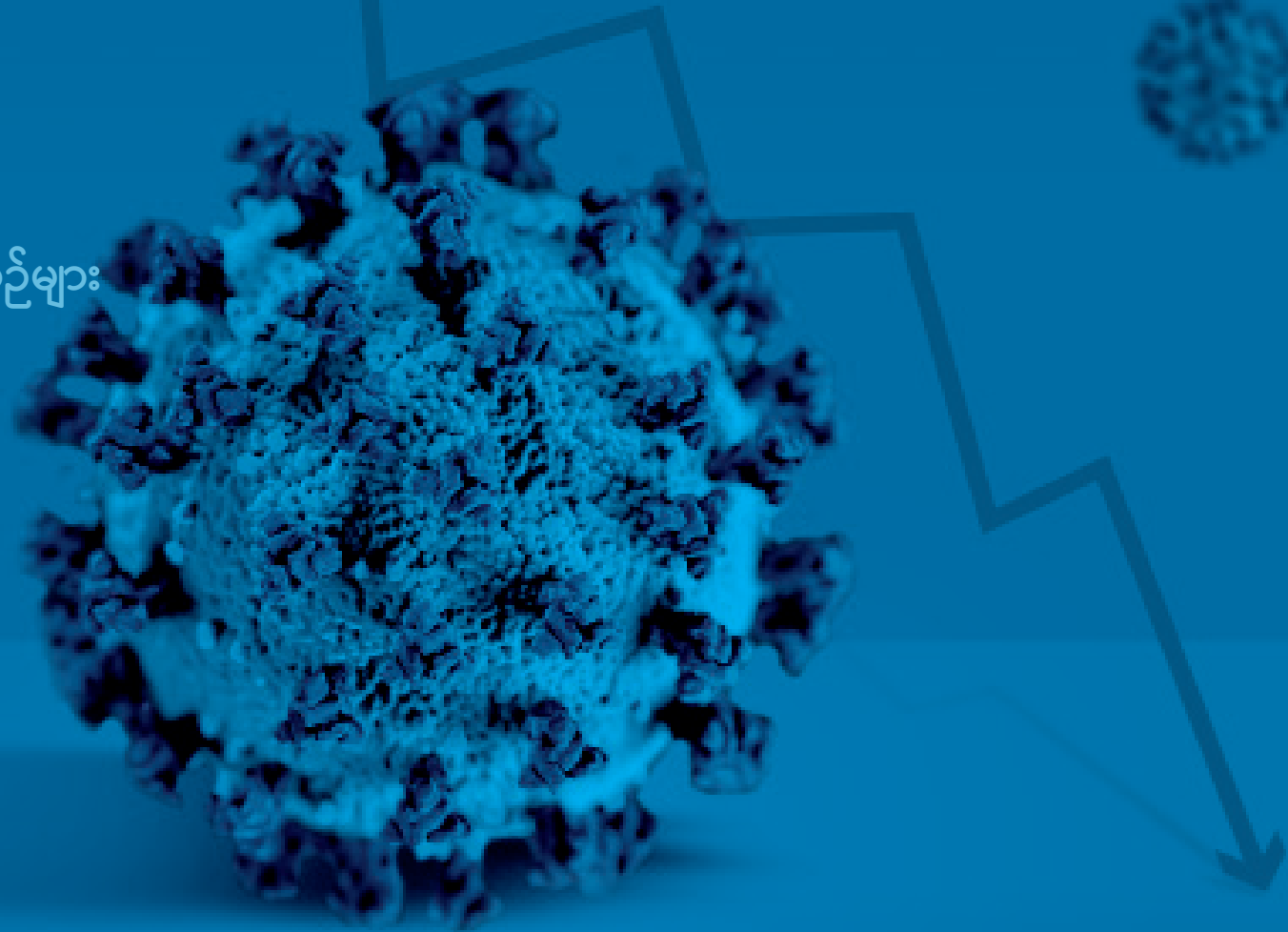

ကိုဗစ် - ၁၉:

ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်
ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ

မူဝါဒအကျဉ်းချုပ်
နိုဝင်ဘာလ၊ ၂၀၂၀

→ အဓိကဖော်ပြချက်များ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုန့်ပြန်ခြင်း

အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဘောင် နှင့်ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ် နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

အဓိကဖော်ပြချက်များ

➤ အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုသည် အလွန်အရေးကြီးသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများ သည် အစိုးရနှင့် နိုင်ငံတကာအကူအညီ ပေးရေးအဖွဲ့အစည်းများ မရောက်ရှိသည့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများက ယုံကြည်စိတ်ချပြီး ၎င်းထံသို့ ဝန်ဆောင်မှု ပေးနိုင်သည့် ထိရောက်သည့် အစီအစဉ်များ ရှိကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

➤ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာဒေသများနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသည့် နယ်မြေများတွင် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်ရေး ထိရောက်မှု ရှိရန်အတွက်သည် တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးသဘောတူစာချုပ် (အဲန်စီအေ) အခန်း ၆ (အပိုဒ် ၂၅) ပါ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များအား အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းအပေါ် တည်မှီနေသည်။ အဆိုပါ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်သည် ရုန်းကန်နေရသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အတွင်း ယုံကြည်မှု နှင့် စိတ်ချမှုတို့ကို တည်ဆောက်ပေးနိုင်သည်။ အကန့်အသတ်ဖြင့်ရှိနေသော တိုးတက်မှုများ ရှိနေလင့်ကစား အစိုးရ နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ သည် အဆိုပါ အခွင့်အရေးကို ဆုပ်ကိုင်အသုံးပြုမှု မရှိသေးပါ။

➤ ထိရောက်သည့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုန့်ပြန်ရေးအစီအစဉ်တွင် အရေးပါသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ တာဝန်ယူမှုများနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့် များအား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချပေးခြင်းသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပြီး ပြည်နယ်အဆင့် အာဏာပိုင်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝသည့် ပူးပေါင်း ပါဝင်မှု ကိုလည်း ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်သည်။ အစိုးရ၏ မြို့နယ်အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးများအား တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံရာတွင် မည်သို့ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည် နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများ စသည်တို့ကို ရှင်းလင်းသည့် လမ်းညွှန် ချက်များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ လိုအပ်ပြီး ထိုမှသာ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုန့်ပြန်ရေးကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

➤ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ် ကူးစက်ရောဂါအား ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များမှ ရှုမြင်ရာတွင် စီးပွားရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများအပေါ် အလယ်အလတ် မှ ပိုမိုကြာရှည်သည့်ကာလများအထိ သက်ရောက်မှုများအား ဦးစားပေး ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ ယင်းသည် အထူးသဖြင့် သွားလာရန်ခက်ခဲပြီး ပဋိပက္ခဒဏ်ခံစားခဲ့ရသည့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများတွင် ပိုမိုအရေးကြီးပြီး ၎င်းတို့ အနေဖြင့် ယခုအချိန်တွင် ကျယ်ပြန့်စွာနှင့် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ထိခိုက်ခံစားနေရပြီဖြစ်သည့် တန်ဖိုး/ဈေးကွက်ထောက်ပံ့ရေးကွင်းဆက်အပေါ် နှင့်/ သို့မဟုတ် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများမှ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများ၏ (တန်ဖိုးသိသိသာသာ လျှော့ကျသွားသည့်)ငွေလွှဲများ အပေါ်တို့ တွင် မှီခိုနေရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

အဓိကဖော်ပြချက်များ

→ **ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်**

→ **ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း**

အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဘောင် နှင့်ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ် နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

မတ်လ ၂၀၂၀ တွင် ကမ္ဘာကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းမှ ကိုဗစ်-၁၉^၁ အား ကပ်ရောဂါ အဖြစ်^၂ သတ်မှတ်ကြေညာခဲ့သည်။ ယခုရေးသားနေသည့်အချိန်တွင် နိုင်ငံပေါင်း ၂၁၉ နိုင်ငံတွင် ပိုးတွေ့ရှိသူပေါင်း ၄၆ သန်းကျော် အတည်ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်ပြီး လူပေါင်း ၁.၂ သန်းကျော် သေဆုံးခဲ့ပြီးလည်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး အတည်ပြုလူနာကို မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် စတင်အတည်ပြုခဲ့ပြီး ယခုအခါ ပိုးတွေ့ လူနာပေါင်း ၅၃,၀၀၀ ကျော်နှင့် ၁,၂၃၇ ကျော် သေဆုံးခဲ့ပြီးလည်း ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတလွှားသို့ ကပ်ရောဂါကူးစက်ပျံ့ပွားနေသည့်နှင့်အမျှ အစိုးရများ၊ အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ဒေသအာဏာပိုင်များတို့သည် မိမိနိုင်ငံ၏ အခြေအနေ နှင့်ရင်းမြစ်များအပေါ်မူတည်ကာ မတူညီသည့် နည်းလမ်းများစွာဖြင့် တုံ့ပြန်ကာ ကွယ်နေကြသည်။ မြန်မာအပါအဝင်အချို့သောနိုင်ငံများတွင်အသစ်သော ကူးစက်မှုများ ရုတ်တရက်မြင့်တက်လာသည်ကို ပြန်လည်ကြုံတွေ့ နေရသည့် ဒုတိယလှိုင်း သို့မဟုတ် တတိယလှိုင်းဟု ဆိုရမည့် ကူးစက်မှုများကို ရင်ဆိုင် နေရသည်။ ၂၀၂၀ အောက်တိုဘာလ တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကိုဗစ်-၁၉ စမ်းသပ်စစ်ဆေး မှုများတွင် နေ့စဉ်ရောဂါပိုး ရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိမှုများ^၃ အလွန်မြင့်တက်ခဲ့ပြီး အတည်ပြုပိုးတွေ့ရှိမှုများ ၈% မှ ၁၅% ကြားအထိမြင့်တက်လာခြင်းကိုပြသနေရုံမကရောဂါပိုးစစ်ဆေးနိုင်မှုစွမ်းရည်/နှုန်းထားသည်လည်း အလွန်မှပင်မြန်ဆန်မြင့်တက်လာခြင်းကို ပါ ပြသနေသည်။

ခရီးသွားလာမှု နှင့် အခြားသော ကန့်သတ်ချက်များသည် ဗိုင်းရပ်စ်ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုအား လျှော့ချရန် အရေးကြီးသော်လည်း အဆိုပါ အစီအမံများ သည် စီးပွားရေး စိန်ခေါ်မှုများနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကို ပိုမိုဆိုးရွားစေပါသည်။ ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုများ ဆက်လက် တည်ရှိနေသည်နှင့်အမျှ ကူးစက်ရောဂါ၏ ရေရှည်သက်ရောက်မှုများမှာ ပိုမို၍ သိသာထင်ရှားလာပါသည်။

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း

ကမ္ဘာတလွှားမှ အထောက်အထားများက ညွှန်ပြနေသည်မှာ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်းတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် အပြန်အလှန် ဆက်စပ်နေသည့် ဆောင်ရွက်မှုပုံစံ လေးမျိုးရှိပြီး အတိုချုပ်အနေဖြင့် ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ကူညီကယ်ဆယ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ကုစားခြင်း နှင့် ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

¹ 'COVID-19' is the name given to the disease that is caused by the Novel Coronavirus (SARS-CoV2)
² <https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19>

- ▶ **ထိန်းချုပ်ခြင်း** - ရောဂါ ထိန်းချုပ်ခြင်း နှင့် ကုစားခြင်း သည် တခါတရံတွင် ဝင်ထွက်သွားလာမှုပိတ်ပင်ခြင်းများ ပါဝင်ပြီး ရောဂါကူးစက်မှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် လူအများ၏ ရွေ့လျားသွားလာမှုကို ကန့်သတ်ခြင်း နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို တားမြစ်ခြင်း တို့ပါဝင်ပါသည်။ ဆေးဝါးကုသရေး နှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့်အတူ ကူးစက်ရောဂါအား စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ကာကွယ်ခြင်း နှင့် ကုသခြင်းများကို လျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အကူအညီလည်း ဖြစ်စေပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ကာကွယ်ဆေး မရှိသေးခြင်း သို့မဟုတ် ကိုဗစ်-၁၉ အား ပျောက်ကင်းစေရန် ကုသနိုင်ခြင်း မရှိသေးသည့် အတွက် ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် ဆေးရုံဆေးခန်းများနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများကို ထိထိရောက်ရောက်နှင့် အချိန်နှင့်တပြေးညီ ရရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကနဦး ဝင်ထွက်သွားလာမှု ပိတ်ပင်ခြင်းများကို ကူးစက်မှု မြင့်တက်လာသည့်အချိန်တွင် ပြန်လည်ကျင့်သုံးရာတွင် ပိတ်ပင်ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် လူမှုရေးအခြေအနေတို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်လိုအပ်သကဲ့သို့ ပြည်သူလူထု အနေဖြင့် ယုံကြည်အားထားရလောက်သည့် သတင်း အချက်အလက်များ ရရှိစေနိုင်စေရန်အတွက်လည်း ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ထိရောက်၍ အကျိုးရှိသည့် ထိတွေ့သူများအား ခြေရာခံခြင်း (ကူးစက်ခံရသည့်သူနှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံခဲ့ဖူးသော လူပုဂ္ဂိုလ်များအား သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း) သည်ကူးစက်ရောဂါပျံ့နှံ့မှုအား ထိန်းချုပ်ရန်အတွက် အင်မတန် အထောက်အကူပြုသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိန်းချုပ်ခြင်းသည် ကုန်စည်စီးဆင်းမှု ထောက်ပံ့ရေးလမ်းကြောင်းများ ဆက်လက်ပွင့်နေရန်အတွက် အရေးတကြီးလိုအပ်ပြီး ပြည်သူလူထု အနေ ဖြင့် အစားအစာ၊ နေရာထိုင်ခင်း နှင့်မရှိမဖြစ်လိုအပ်သောဝန်ဆောင်မှုများကိုရရှိရန်အတွက်လည်းဖြစ်သည်။

- ▶ **ကူညီကယ်ဆယ်ခြင်း** - ပြည်သူလူထုများ၏ ရွေ့လျားသွားလာမှု နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများအား ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်းနှင့်အမျှ ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ် လိုအပ်ချက်များကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အချို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်များကို ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကူအညီများ ပေးအပ်ရန် ဖြစ်သည်။ ထို့အတူပင် ကိုဗစ်-၁၉ ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ လက်ရှိဖြစ်နေဆဲပဋိပက္ခများကြောင့်ဖြစ်စေ နေရပ်ရွေ့ပြောင်းနေထိုင်ရသူများနှင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် ပြည်သူ လူထုများအား အစားအစာ နှင့် နေရာထိုင်ခင်းများ ကူညီထောက်ပံ့ပေးခြင်းကိုလည်း ဆိုလိုပါသည်။ ကူညီထောက်ပံ့မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများမှ ရရှိရန်အတွက် ရှင်းလင်းပြီး ထိရောက်သည့် ဆက်သွယ်ရေးများ လိုအပ်ပါသည်။

³ The percentage of all coronavirus tests performed that are actually positive, or: (positive tests)/(total tests) x 100%

အဓိကဖော်ပြချက်များ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

→ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း

→ အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဘောင် နှင့်ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ် နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

“ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သည့်သူများထံသို့ အရင်းမြစ် များ၊ တာဝန်ယူမှု များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် ပတ်သက်၍ အရေး ကြီးသည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်း များအတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချပေးရမည်ဖြစ်သည်။”

သက်ရောက်မှုခံစားရသည့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအနေဖြင့် အနှောင့်အယှက် များနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လူမှုဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကို ကုစားရန်အတွက် ရံဖန်ရံခါတွင် အကူအညီများ လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ အထူး သဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့ကို ပြုစုစောင့် ရှောက်မှု အထူးလိုအပ်မည်ဖြစ်ကာ ၎င်းတို့ အနေဖြင့် အကြမ်းဖက်မှု နှင့် ထိ ခိုက်မှုဖြစ်ပေါ်နေသည့် အခြေအနေတွင် ပိုမိုထိခိုက်နစ်နာလွယ်သောကြောင့် ဖြစ်ပြီး မကြာခဏဆိုသလိုပင် အမျိုးသမီးများသည် (ကလေးငယ်များကို ပြုစု စောင့်ရှောက်ခြင်းများအပါအဝင်) အိမ်တွင်းမှုတာဝန်များကို ပိုမိုတာဝန်ယူ ရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

- ▶ ပြန်လည်ကုစားခြင်း - ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် ယင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အနှောင့် အယှက်များသည် ထိန်းချုပ်ရေး နှင့် ထောက်ပံ့ရေးတို့အတွက် အစိုးရမှ ငွေလုံး ငွေရင်းဖြင့် သုံးစွဲရန် လိုအပ်မှုဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ ဈေးကွက်၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်း များနှင့် သက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ (ပြည်တွင်း နှင့် ကမ္ဘာတဝှမ်းလုံး) ၏ ဘဏ္ဍာရေးထိခိုက်ပျက်စီးမှုများကြောင့် အမျိုးသားအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများအပေါ် ကြီးလေးသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများ ဖြစ်ပေါ် စေ သည်။ အဆင့်အားလုံးရှိ အစိုးရ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အာဏာ ပိုင်များသည် ဤကပ်ဘေးနှင့် အနာဂတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ကပ်ရောဂါ များအတွက် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေး ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးစီမံချက် ကို ဖော်ထုတ်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ ပြန်လည်ကုစားရေးဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ စီမံချက်ကိုလည်း ရေးဆွဲရန် လိုအပ်သည်။ တစ်ချိန်တွင် ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက် ရောဂါ ဖြစ်ပွားမှု နှင့် အကျိုးဆက်များသည် အမြင့်ဆုံးသို့ ရောက်ရှိကာ ကာ ကွယ်ထိန်းချုပ်နိုင်သည့် အခြေအနေတစ်ရပ်သို့ ရောက်ရှိလာမည် ဖြစ်ပြီး ထို အချိန်တွင် လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး အခန်းကဏ္ဍ နှစ်ခုစလုံးတွင် ပြန်လည် ကုစားရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်သင့် သည့် နှိုးဆွမှုများကို ဆောင်ရွက်သွားရန် ဖြစ်သည်။
- ▶ ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်း - လူတစ်ဦးချင်း သို့မဟုတ် အုပ်စုများ၏ ပြောင်းလဲနေသည့် အခြေအနေပေါ် အပြုသဘောဆောင်စွာ လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်သည့် အရည်

အချင်းကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် လူများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း များသည် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားဖွယ်ရာဒဏ်များကို ကောင်း စွာ ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းရှိကြပြီး ယခင်ရှိခဲ့သည့် နေထိုင်မှုအဆင့်အတန်း နှင့် လူသား လုံခြုံမှုကို ပြန်လည်ဆောင်ကြဉ်းနိုင်ကြသည် သို့မဟုတ် ပိုမိုကောင်း မွန်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။ ဤကပ်ရောဂါ မည်မျှ ကြာမည်ဆိုသည်ကို မသိနိုင်သေးချေ။ ထို့အတူ ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါပိုးကို ထိရောက်စွာ ကုသ ပျောက် ကင်းနိုင်မည့်ဆေးကို မည်သည့်အချိန်တွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိမည် ကိုလည်း မပြော နိုင်သေးချေ။ ဖြစ်နိုင်ခြေမှာ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ-အေအိုင်ဒီအက်စ် ရောဂါ ကဲ့သို့ပင် ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကပ်ရောဂါ၏ သက်ရောက်မှုသည်လည်း အနာဂတ်တွင် ဆက်လက် တည်ရှိနေမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းကို မည်သို့ စီမံဆောင်ရွက်ရမည်ကို လေ့လာသင်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ယခင်ကဲ့သို့ သာမန် ဘဝနေထိုင်မှုပုံစံ အဟောင်းကဲ့သို့ ပြုမူနေထိုင်နိုင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ ကမ္ဘာတဝှမ်းရှိ မြို့ကြီး များနှင့် မြို့များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုဗစ်-၁၉ ဆိုင်ရာ ကြုံတွေ့နေရသည့် အတွေ့ အကြုံများကို အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ကဲ့သို့ အသုံးပြုပြီး အနာဂတ်တွင် ကြုံတွေ့ရလာနိုင်သည့် တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားဖွယ်အတွေ့အကြုံများကို ၎င်းတို့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအနေဖြင့် ပိုမို၍ ခံနိုင်ရည်ရှိစေမည့် နည်းလမ်းများကို စတင်စဉ်းစားတွေးခေါ်နေကြပြီဖြစ်ပြီး ကိုဗစ်-၁၉ ကဲ့သို့ ကူးစက်ရောဂါများကို သာမကဘဲ အနာဂတ်တွင် ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများနှင့် နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးမှုများ ကို ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်စေသည့် ဖြစ်ရပ်များအတွက်ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစား နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း မူဘောင် နှင့် ဒေသအဆင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်း

ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှု လေးမျိုး (အထက်ဖော်ပြပါ) တို့သည် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု နည်းလမ်းအားဖြင့်သာ ထိရောက်လိမ့်မည် ဖြစ်ပြီး ဗဟိုအစိုးရ ဒေသ အာဏာ ပိုင် များ၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများ၊ အရေးပေါ်ဌာန၊ ရဲ နှင့် စစ်တပ် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်း နှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ နှင့် ပုဂ္ဂလိက အခန်းကဏ္ဍ နှင့် ပြည်သူများကိုယ်တိုင်မှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့လည်း ပါဝင် ရမည်ဖြစ်သည်။ ကာကွယ်တုံ့ပြန်မှုများသည် ထိန်းချုပ်ခြင်း နှင့် ကန့်သတ် တား မြစ်ခြင်းများအား ပြဌာန်းဆောင်ရွက်ခြင်းသာမကဘဲ ကာကွယ်ခြင်း၊ အသွားအလာ ကန့်သတ်စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ကုသခြင်း နှင့် ထိတွေ့မိသူများအား ခြေရာကောက်ခြင်း စသည်တို့လုပ်ငန်းများ ပါဝင်သည့် စီမံချက်အား ဗဟိုအစိုးရမှ ရှင်းလင်း ပြတ်သား စွာ ချမှတ်သည့်အခြေအနေမျိုးတွင် အအောင်မြင်ဆုံး ဖြစ်သည်။ သို့သော်ငြားလည်း ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သည့်သူများထံသို့ ရင်းမြစ်များ၊ တာဝန်ယူမှု များနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် ပတ်သက်၍ အရေးကြီးသည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့်

အဓိကဖော်ပြချက်များ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း

→ အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဘောင်နှင့်ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

→ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်းများအတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာတလွှားတွင် ဒေသအာဏာပိုင် များ၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် အခြားသော ပါဝင်ပတ်သက်သူများအားလုံးတို့သည် အတူတကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ ဒေသအဆင့်တွင် လက်တွေ့ အလုပ်ဖြစ်ကာ၊ အားလုံးလက်လှမ်းမီရရှိနိုင်ပြီး ထိရောက်သည့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးကို ဖန်တီးဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ အဆိုပါ နည်းလမ်းအားဖြင့် နိုင်ငံများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကို တုံ့ပြန်နိုင်ရန်အတွက် အရေးကြီးသည့် (တစ်ခါတရံ ရှားပါးသည့်) ရင်းမြစ်များ၊ ပညာဗဟုသုတများ နှင့် အထောက်အပံ့များကို ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် မည်သည့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမဆို ထိရောက်သည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် လုပ်ငန်းနယ်ပယ်လေးရပ်တွင် ဆောင်ရွက်မည့်လုပ်ငန်းများအတွက် အဓိကကျသည့် အခန်းကဏ္ဍ တစ်ခုချင်းစီတွင် ၎င်းတို့ကို ဒေသ စီမံအုပ်ချုပ်မှု အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် မှတ်ယူသင့်သည်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ထိတွေ့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် တစ်နိုင်ငံလုံးပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်တွင် ကြိုတင်သဘောတူညီခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည့် တရားဝင်မှုရှိသည့် ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ် အားဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အထောက်အကူပြုခြင်းတို့ကို အထိရောက်ဆုံးဖြစ်စေမည်ဖြစ်ပြီး တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရ နှင့် အခြား ပါဝင် ပတ်သက်သူများအားလုံး ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ဒေသဆိုင်ရာ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးကို ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင် မည် ဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

မြန်မာနိုင်ငံသည် ထိခိုက်လွယ်ပြီး ပဋိပက္ခဒဏ်ခံစားရလျက်ရှိသည့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် ဆေးရုံများအပါအဝင် ပြည်သူ့ရေးရာ အရင်းအမြစ်များ ချို့တဲ့ပြီး ထိခိုက်လွယ်သည့် စီးပွားရေး ရှိသည့် နိုင်ငံဖြစ်သည်။ လူဦးရေ၏ ၂၅%သည် ဆင်းရဲမွဲတေမှုမျိုး^၄ အောက်တွင် နေထိုင်သက်ရှင်လျက်ရှိပြီး တပ်မတော် နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား နှစ်ပေါင်းများစွာ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခဒဏ် (အချို့နယ်မြေများတွင် လက်ရှိအချိန်ထိ ဖြစ်ပွားနေဆဲ) ကိုခံစားနေရသည့် တိုင်းပြည်ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးလင့်ကစား တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့

အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍအား တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုမှု မရှိသလောက် ဖြစ်နေဆဲပင်ဖြစ်ပြီး အဲဒီအစောချုပ် အခန်း (၆) တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်အား အကောင်အထည်ဖော်မှုလည်း မရှိသေးချေ။

အဲဒီအစော စာချုပ် အခန်း ၆ (အပိုဒ် ၂၅) တွင် အသိအမှတ်ပြုထားသည်မှာ “ဤသဘောတူစာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးကြသော တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အပစ်ရပ်နယ်မြေများအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် မိမိတို့အဖွဲ့အစည်း၏ အတိုင်းအတာအရ တာဝန်ယူနေကြသော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြသည့် အားလျော်စွာ” နှင့် “အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပ အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် ကာလအတွင်း ၎င်းနယ်မြေများတွင် နှစ်ဖက်ညှိနှိုင်းပြီး ဆောင်ရွက်သွားရန် သဘောတူသည်” (အဲဒီအစော ၂၀၁၅) ဟု ဖော်ပြပါရှိပါသည်။ အဲဒီအစောစာချုပ်တွင် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် သယံဇာတစီမံခန့်ခွဲရေး၊ တိုင်းရင်းသား ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စာပေများအား ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ရေး၊ လုံခြုံရေး နှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး နှင့် တရားမဝင် မူးယစ်ဆေးဝါး တိုက်ဖျက်ရေးတို့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ အစိုးရ၏ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်အတူ နိုင်ငံတကာ အကူအညီများအား လက်ခံရယူမှုကိုလည်း ခွင့်ပြုထားပါသည်။

သို့သော်လည်း ကြားကာလဆိုင်ရာအစီအစဉ်မှာ ရှုပ်ထွေးလှသည့် အယူအဆ တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး မတူညီသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများအကြား မတူညီသည့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ ရှိနေပါသည်။ မြန်မာ့ကြားကာလဆိုင်ရာအစီအစဉ် သုတေသန

⁴ Myanmar Living Conditions Survey 2017: Poverty Report.

အဓိကဖော်ပြချက်များ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း

အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဘောင် နှင့် ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

→ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ် နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

စီမံကိန်း (MIRAP 2018) တွင် ကြားကာလအစီအစဉ်အား “ကနဦး အပစ်အခတ် ရပ်စဲထားသည့် ကာလ နှင့် ကျယ်ပြန့်ပြည့်စုံသည့် နိုင်ငံရေးသဘောတူညီမှု ရရှိချိန် မတိုင်မီ ကြားကာလအတွင်း တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရ၏ စနစ်များအကြား ဆက်နွယ်မှုများအပါအဝင် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံနယ်မြေ ဒေသများအတွင်း ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း”⁵ ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို ထားသည်။ အချို့သော ပါဝင်ပတ်သက်သူများက ကြားကာလဆိုင်ရာအစီအစဉ်၏ နယ်မြေလွှမ်းခြုံမှု ကိစ္စရပ်သည် အဓိက ပြဿနာဖြစ်သည်ဟု ယူဆ ကြသည်။ တပ်မတော်သည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ သီးခြားထိန်းချုပ်နယ်မြေ (နယ်မြေပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကို အတော်များများ မဆောင်ရွက်ရ သေးပါ) အတွင်း ဝန်ဆောင်မှု ပေးအပ်ခြင်း နှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းဆောင်တာ များကို ကန့်သတ်ရန် ကြိုးစားနေသော်လည်း တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းများ၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု နှင့် လုပ်ငန်းများသည် နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေး အရ ရောယှက်နေသည့် နယ်မြေအတွင်း တိုးချဲ့လာလျက် ရှိပြီး အစိုးရ၊ တပ်မတော်တို့ နှင့် ရောနှောအုပ်ချုပ်နယ်မြေများအတွင်း ယှဉ်ပြိုင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ထို့ အပြင် အိန္ဒိယအစောချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း မပြုရသေးသည့် ပိုမိုအင်အားကြီး မားသော တိုင်းရင်းသားလက်နက် ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှာ ပိုမိုထိရောက်သော (ရင်းမြစ်စွမ်းအား နည်းပါးနေသော်ငြားလည်း) စီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ အုပ်ချုပ်မှု နှင့် ဝန် ဆောင်မှုပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို ပြသလျက်ရှိပါသည်။

⁵ BETWEEN CEASEFIRES AND FEDERALISM: EXPLORING INTERIM ARRANGEMENTS IN THE MYANMAR PEACE PROCESS (MIARP, 2018).

အချို့သော အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဌာနဆိုင်ရာများ (တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများ အပါ အဝင်) ကို ရိုးရိုး ဝန်ဆောင်မှုပေးအပ်သူများအဖြစ် ယူဆကြသော်လည်း နှစ်ပေါင်း များစွာကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း ကြီးများသည် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ လက်တွဲ၍ ကျယ်ပြန့်သော ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ရုံသာမကဘဲ ၎င်းတို့ ထိန်းချုပ်ထားသည့် နယ်မြေဒေသ အတွင်း ထင်ရှားမြင်သာသည့် နိုင်ငံရေး ဦးဆောင်မှုပေးခြင်း၊ စီမံ အုပ်ချုပ်ခြင်း နှင့် အုပ်ချုပ်မှုအခန်းကဏ္ဍများကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက် ပေးလျက် ရှိသည်။ အိန္ဒိယအ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ကေအန်ယူ-ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ မွန်ပြည်သစ်ပါတီနှင့်ရှမ်းပြည်ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကောင်စီကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းကြီးများသည် ၎င်းတို့ ထိန်းချုပ် ထားသည့် နယ်မြေဒေသအတွင်းရှိ လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း ထိရောက်ပြီး တရားဝင်မှုရှိသည့် ဒေသအာဏာပိုင်များအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပိုမို၍ စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းထားသည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက် ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် အောက်ခြေတွင် အတွေ့အကြုံရှိသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိနေပြီး အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကျန်းမာရေး နှင့် ပညာရေးဌာနများတွင် ဖြစ်သည်။ ၎င်း တို့အနေဖြင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးအပါအဝင် ပိုမိုဝေးလံခေါင်သီပြီး ပဋိပက္ခဒဏ် ခံနေရသည့် ဒေသများတွင် လူမှုအထောက်အကူပြုစနစ်များအား ဝန် ဆောင်မှုပေးနိုင်စွမ်းရှိကြသည်။ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အ စည်းများအနေဖြင့် အရေးပါသည့် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများကို ကွဲပြားစုံ လင်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ အကြား ဆက်သွယ်ပေးနိုင် ပြီး အလွန်ထိခိုက်နစ်နာလွယ်သည့် လူထုများ၏ ကာလရှည်ကြာစွာ ယုံကြည်စိတ် ချသည့် ဆက်ဆံရေးများ ရှိထားခြင်း အကျိုးရလဒ်များ ရှိခြင်း နှင့် ထိတွေ့မှု ခြေရာခံခြင်းအတွက် အရေးပါသည့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များဖြစ်ခြင်း နှင့် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ အတွင်းအပြင် ပေးပို့ဆက်သွယ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်။ အဆိုပါ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့နှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်နေသည့် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်း လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် များသည် တခါတရံတွင် ပဋိပက္ခဒဏ်ခံရသည့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအကြား ဒေ သတွင်းခေါင်းဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍကို နိုင်ငံရေးအရ တရားဝင်ဖြစ်မှု မြင့်မားစွာဖြင့် ရယူဦးဆောင်လေ့ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် အိန္ဒိယအစောချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးထား သည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း များသည် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၊ တပ်မတော်၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာအေ ဂျင်စီအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်မှုများ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် မြင်တွေ့ နိုင်ပါသည်။ အာဏာနှင့် ထိန်းချုပ်မှု တို့ကို ထိန်းသိမ်းလျက်နှင့်ပင် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် အမျိုးသမီးများ၊ ကလေးသူငယ်များနှင့် ထိခိုက်နစ်နာလွယ်သော အုပ်စုများကို အထူးအာရုံစိုက်နိုင်သည်။ မွန်ကန်သော

အဓိကဖော်ပြချက်များ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း

အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဝါဒနှင့် ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

→ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ် နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

→ အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

ကူညီထောက်ပံ့မှုများအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ဒေသစီးပွားရေးကို အပြုသဘော သက်ရောက်စေမည့် အားလုံးပါဝင်သည့် ဒေသခံ စီမံခန့်ခွဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း နှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး ၎င်းတို့၏ စည်းကမ်း ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ ဩဇာ အာဏာလွှမ်းမိုးမှုဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်သကဲ့သို့ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ဈေးကွက်တွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်မှုဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက် နိုင်သည်။

ကြားကာလဆိုင်ရာအစီအစဉ်များအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏အခန်းကဏ္ဍအား အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် ဒေသတွင်း နှင့် ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးအပေါ် ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ်တွင်လည်း ယုံကြည်မှု နှင့် စိတ်ချမှု ပိုရှိစေလာမည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် အဲဒီအလက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် (နှင့် အဲဒီအလက်မှတ်ရေးထိုးပေးခြင်းပေါ်ရှိ) တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများကို မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် တပ်မတော်တို့နှင့်အတူတကွ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရန် နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ကူညီထောက်ပံ့ပေးခြင်း နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ ၎င်းသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်မှုများ နှင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များ ရှားပါးမှု အတွက် အများအတွက်စုစည်းထားသည့်အရင်းအမြစ်သို့ သိသာစွာ ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ခြင်း ဖြစ်သည်သာမက အမျိုးသားမဟာဗျူဟာ နှင့် လုပ်ငန်းများကို ဒေသအဆင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတွင်လည်း ကြီးမားစွာ အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်သည်။

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

အနှုတ်လက္ခဏာဆောင်သည့် သက်ရောက်မှုများ ရှိနေသော်ငြားလည်း ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါသည် မြန်မာအစိုးရ၊ တပ်မတော် နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် မိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို အားပေးအားမြှောက်ပြုရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် မိတ်ဖက်အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများကို လည်းထပ်မံချဲ့ထွင်ထည့်သွင်းနိုင်သည်။ တရားဝင်ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အတွင်း တရားဝင် ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များကို စီစဉ်ခြင်း နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့သည် တိုးတက်မှု နှင့် အနည်းငယ်ကွာလွှမ်းနေသေးသော်လည်း မြန်မာအစိုးရ နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား အထွေထွေ အမျိုးသားမဟာဗျူဟာ၊ မူဝါဒနှင့် အစီအစဉ်များ (အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်) တို့တွင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြင့် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြန်သည့် အလုပ်ဖြစ်သော နမူနာကောင်းများ ရှိခဲ့ပါသည်။

အမျိုးသားကျန်းမာရေးစီမံကိန်း - လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်ခန့်က ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနနှင့် တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများအကြား ကျန်းမာရေး ကဏ္ဍတွင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ အားထုတ်ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည့် နမူနာကောင်းများ ရှိခဲ့ကြပါသည်။ ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် တိုင်းရင်းသား ကျန်းမာရေးဌာနများသည် အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ၊ ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံရေး ဆောင်ရွက်မှုများ နှင့် ငှက်ဖျားတီဘီ နှင့် အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ/အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါ ကုသရေးနှင့် အသိပညာပေးရေး လုပ်ငန်းများအပါအဝင် အမျိုးမျိုးသော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ချက်များကို ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ အဆိုပါ အစပြုလုပ်ရှားမှုများနှင့် လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များမှ နည်းပညာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးရင်းမြစ်များအားဖြင့် ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့ကြပါသည်။ မူဝါဒရေးဆွဲခြင်း၊ သင်တန်းပေးခြင်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းတို့တွင် ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများအကြား ယုံကြည်မှု နှင့် စိတ်ချမှုများကိုလည်း မျှဝေနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

အမျိုးသားကျန်းမာရေးစီမံကိန်း ၂၀၁၇-၂၀၂၁ သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အားလုံးလွှမ်းခြုံသော ကျန်းမာရေးဆီသို့ ဦးတည်သည့် ပထမအဆင့်အဖြစ် ဖော်ပြထားပြီး တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများအား မဟာဗျူဟာမိတ်ဖက်များနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများအဖြစ် မြန်မာ့အခြေအနေအရ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ အမျိုးသားကျန်းမာရေးစီမံချက်တွင် မြို့နယ်အဆင့် ကျန်းမာရေးစီမံချက်များ ပါဝင်ပြီး ယင်းစီမံချက်ကို တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် အားလုံးပတ်သက်ပါဝင်သည့် မြို့နယ်ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့မှ ပြင်ဆင်ထားရန် ရည်မှန်းထားပါသည်။ သို့သော်လည်း မြို့နယ်အဆင့် ကျန်းမာရေးစီမံချက်အား စတင်လုပ်ဆောင်ခြင်း နှင့် အခြေခံမရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများအား မြို့နယ်အဆင့် နှင့် အောက်ခြေ တွင် စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုနိုင်သေးချေ။ မြို့နယ် ကျန်းမာရေးစီမံချက်အား မည်သို့ရေးဆွဲရမည်ဆိုသည့် ရှင်းလင်းသည့် လမ်းညွှန်ချက် လိုအပ်ပြီး မျှော်မှန်းထားသကဲ့သို့ အားလုံးအပြည့်အဝပါဝင်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သည့် မြို့နယ်ကျန်းမာရေး လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ အဖြစ် လုပ်ငန်းလည်ပတ်နိုင်ရန်အတွက် သေချာစွာ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။⁶

ယနေ့အထိ အတွေ့အကြုံများအရ ကနဦး ဆောင်ရွက်ချက်များသည် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍတွင် ပိုမို၍ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုကို ရရှိရန် အားလုံးပါဝင်သည့် (သို့သော်လည်း အချိန်ကုန်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်) လုပ်ငန်းစဉ်သည် အရေးကြီးကြောင်းကို မီးမောင်းထိုး

⁶ https://www.cpintl.org/field-notes--updates/uhcday_2019

အဓိကဖော်ပြချက်များ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း

အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဘောင်နှင့်ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

→ အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

ဖော်ပြနေပြီး အဓိကကျသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သည့်သူများ အားလုံးက မိမိတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ရန်အတွက် သေချာစေရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် တီထွင်ဖန်တီးသည့် (တခါတရံ နိုင်ငံရေးအရ အကဲဆတ်သည့်) မိတ်ဖက်လုပ်ငန်းနှင့် မူဝါဒမူဘောင်အား အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်ကြောင်းကို ဖော်ညွှန်းနေသည်။ ပြည်ထောင်စုမှနိုင်ငံရေးအရ ထောက်ခံမှုပေးခြင်းနှင့်မှန်ကန်သည့် သတင်းအချက်အလက်ပေးခြင်းဖြင့် မြို့နယ်ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့သည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရာတွင် ထိရောက်သည့် မိတ်ဖက်လုပ်ငန်းစဉ်ပလက်ဖောင်း ဖြစ်နိုင်သည်။

အမျိုးသား ပညာရေးမဟာဗျူဟာစီမံကိန်း - မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကာလကြာရှည်က တည်းကဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ကြသည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ပညာရေးစနစ်များကိုစီမံခန့်ခွဲ ခဲ့ကြပြီး ကွဲပြားခြားနားသော အခန်းကဏ္ဍများဖြင့် အခွင့်အာဏာ (နှင့် တခါတရံ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ) ရောနှောနေသော ကျောင်းများကို အစိုးရ (ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန) နှင့် ပူးတွဲဆောင်ရွက်ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့သော တိုင်းရင်း သားလူမျိုး အခြေခံပညာရေးဝန်ဆောင်မှုပေးသူများသည် မွန်အမျိုးသားပညာရေးကော်မတီ (MNECI မွန်ပြည်သစ်ပါတီ၏ ပညာရေးအဖွဲ့) နှင့် ကရင်ပညာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဌာန (KECDI KNU ပညာရေး) တို့သည် အနာဂတ်ပညာရေးမိတ်ဖက်များအတွက်မူဘောင်တစ်ခုကိုဖော်ထုတ်ရေးဆွဲခြင်းအပါအဝင် ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် ထိတွေ့ဆောင်ရွက်ရန် လမ်းဖွင့်ထားကြသည်။ လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အထိခိုက်နစ်နာလွယ်ဆုံးသော ကလေးသူငယ်များ ကိုဗစ်-၁၉ ကြောင့် ကျောင်းများပိတ်ထားရသည့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုအား လျော့ချကုစားမှုကို ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရန်အတွက် UNICEF မှတစ်ဆင့်ပညာရေးအတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာမိတ်ဖက် ရန်ပုံငွေကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အခြေခံပညာရေးဝန်ဆောင်မှုပေးသူများအား ထောက်ပံ့ပေးသူများအား ထောက်ပံ့ ပေးလျက်ရှိသည်။

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးအတွက် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း - ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီ ၂၈ ရက်နေ့တွင် အစိုးရမှ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ကော်မတီတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုမှစ၍ အမျိုးသားငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးဗဟိုဌာန မှ ဦးဆောင်သည့် ကော်မတီသည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အမျိုးမျိုးသော အစည်းအဝေးများ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီး ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးအတွက် ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း မေလကုန်ပိုင်းတွင် အဆိုပါ အစည်းအဝေးများ အားလုံး နီးပါး ရပ်ဆိုင်းခဲ့ပြီး အာရုံစိုက်မှုများသည် သြဂုတ်လတွင်ကျင်းပမည့် ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံကျင်းပရေးဆီဖက်သို့ ရွှေ့သွားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ အမျိုးသားကိုဗစ်-၁၉ အရေးပေါ် ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေး

အတွက် အမြန်ပံ့ပိုးပေးသည့် ရံပုံငွေ ဒေါ်လာသန်း ၅၀ အား ခွဲဝေချထားပံ့ပိုးပေးခဲ့ပြီး ယင်းသည် တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် ညှိနှိုင်းရာတွင် အထောက်အကူပြု စေမည်ဖြစ်သည်။⁷

နိုင်ငံတဝှမ်းတွင် ဒေသခံတို့၏ ပူးတွဲ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အပြုသဘောဆောင်သည့် နမူနာကောင်းများ ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ဧပြီ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ကရင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်မှ ကေအန်ယူ၊ ဒီကေဘီအေ နှင့် ကရင်နယ်ခြားစောင့်တပ်များဆီ ၎င်းတို့၏ ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက် ကျေးဇူးတင်လွှာ ပေးပို့ခဲ့သည်။ ကြာအင်းဆိပ်ကြီးမြို့နယ်အတွင်း မြန်မာအစိုးရ၊ ကေအန်ယူ နှင့် မွန်ပြည်သစ်ပါတီတို့သည် ကိုဗစ်-၁၉ တုံ့ပြန်ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပြီး နှစ်ဖက်တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ တိုက်ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် (မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ကရင်နယ်ခြားစောင့်တပ်များနှင့်အတူ ၂၀၁၉ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်း) နေရာဒေသများလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ မေလနှောင်း ပိုင်းတွင် ကရင်ပြည်နယ်နှင့် မွန်ပြည်နယ် နယ်စပ်ရှိ ဂျပန်ရေတွင်း (ယခင် တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်နေရာ) တွင် မွန်ပြည်သစ်ပါတီအနေဖြင့် မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူညီခဲ့ပြီး မြန်မာစစ်တပ်မှ စခန်း၏ယခင်မူလတည်နေရာသည် နှစ်ဖက်အုပ်ချုပ်ရေး ရောနှောနေသည့် နေရာတွင်ရှိနေ ပြီး မွန်ပြည်သစ်ပါတီ၏ သတ်မှတ်ထားသော အပစ်ရပ်နယ်မြေ အပြင်ဖက်တွင် ဖြစ်နေကြောင်း ကန့်ကွက်ခဲ့ပြီးနောက် ၎င်း၏ ကိုဗစ်-၁၉ စမ်းသပ်စစ်ဆေးရေးစခန်း (ထိုင်းနိုင်ငံမှပြန်လည်ဝင်ရောက်လာသည့် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများကို အဓိကဦးတည်သည်) ကို ရွှေ့ပြောင်းပေးခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့သော အပြုသဘောဆောင်သည့် အပြန်အလှန် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်မှုများသည် ကိုဗစ်-၁၉ တုံ့ပြန်ကာကွယ်ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီးဒေသတွင်း ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်း နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုပြီး ပူးတွဲလုပ်ငန်းများကို ရှေ့ဆက်လုပ် ဆောင်နိုင်မည့် အလား အလာများ ပိုမိုကောင်းမွန်တိုးတက်လာစေသည်။ ထို့အပြင် မွန်ပြည်နယ် ကျန်းမာရေးဌာနမှ မွန်ပြည်နယ်သစ်ပါတီ၏ မွန်အမျိုးသားကျန်းမာရေးကော်မတီ နှင့် ဒေသခံကျန်းမာရေးကော်မတီများမှ လွှဲပြောင်း ပေးသည့် ကိုဗစ်လူနာများကို လက်ခံရန် သဘောတူခဲ့သည်။ ဤကဲ့သို့သော အစပြုမှုများသည် တန်ဖိုးရှိပြီး ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို ပိုမိုအားထုတ် ဆောင်ရွက်မှုများ အမျိုးသားအဆင့် နှင့် ပြည်နယ်အဆင့်များတွင် ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် လိုအပ်သည်။

⁷ <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2020/04/20/myanmar-50-million-in-fast-track-financing-for-national-covid-19-coronavirus-emergency-response>

အဓိကဖော်ပြချက်များ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း

အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဘောင် နှင့် ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ် နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

→ ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

အားလုံးပါဝင်သည့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်မှုသည် အဲနစ်အီအေစာချုပ်အခန်း ၆(အပိုဒ် ၂၅) တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်အား အကောင်အထည်ဖော်ရန် အတွက် အခွင့်အလမ်းတံခါး (သို့မဟုတ် အရေးကြီးသည့် ဆုံမှတ်) တစ်ခု ဖြစ်သည်။ မည်သို့ဆိုစေကာမူ အစိုးရ နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းများတို့သည် ယင်းအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ ဆုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးချေ။ အကယ်၍ အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းများ၏ ကိုဗစ်-၁၉ ပူးတွဲ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးသည် ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ကူညီကယ်ဆယ်ခြင်း၊ ပြန်လည်ကုစားခြင်း နှင့် ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်း စသည်တို့တွင် ထိရောက်သည့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့အား ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ပါက ယင်းသည် ယုံကြည်စိတ်ချရမှုများအား တည်ဆောက် နိုင်ပြီး အဲနစ်အီအေစာချုပ်အား အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် တိုးတက်မှုများအတွက် အခြေခံ အုတ်မြစ်တစ်ခု ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါအား ကာကွယ်ရေး နှင့် ထိန်းချုပ်ရေးသည် အမျိုးသားအဆင့် (နှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ) အရေးပေါ်ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုထားကြကာ အစိုးရနှင့် အခြားသော မိတ်ဖက်များနှင့်အတူ ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် အတွက် ဆန္ဒရှိကြသည်။ တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်း များ၏ ဆေးခန်းများ နှင့် ဆေးရုံများ တွင် ကိုဗစ်-၁၉ စမ်းသပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ကုသရေးဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များမှာ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရှိနေပြီး အထူးသဖြင့် လက်ရှိအချိန်ကာလကဲ့သို့ ကူးစက်မှု မြင့်တက်နေသည့်အချိန်နှင့် ခရီးသွားလာမှုနှင့် အခြားသော ကန့်သတ်တားမြစ်ချက်များအား ပြန်လည် အသုံးပြုနေချိန်တွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ထိန်းချုပ်ရေးနှင့် ကန့်သတ်စောင့်ကြည့်ရေး အစီအမံများနှင့်အတူ အချိန်နှင့်တပြေးညီ အစိုးရ ဆေးရုံများသို့ လူနာလွှဲပြောင်းနိုင်ရေးမှာ အရေးအကြီးဆုံး ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။

ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါ၏ လူမှုရေး နှင့် စီးပွားရေး အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် လက်ရှိကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော အစိုးရ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများအကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ ရည်မှန်းချက်ကြီးမားသည့် ကိုဗစ်-၁၉ စီးပွားရေးထိခိုက်မှုသက်သာရေး စီမံချက်စာတမ်း ၏ ဥပယောဇဉ်တွင် နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှ စီမံချက်အား “မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေး အလျင်အမြန်ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာဖို့ အုတ်မြစ်ချနေစဉ် ကာလမှာ Covid-19 ကြောင့် မလွဲမသွေခံစားရမယ့် စီးပွားရေးအကျိုးအပြစ်တွေကို လျော့ပါးသက်သာစေဖို့အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ဒီ Covid-19 စီးပွားရေးထိခိုက်မှုသက်သာရေးစီမံချက်ကို ကြိုးပမ်းဖော်ဆောင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးပြန်လည်ကောင်း မွန်လာစေရေး

အတွက် ဆောင်ရွက်ရာမှာမူပါဒ်အစီအမံများအားလုံးကို အတတ်နိုင်ဆုံး ပြည့်စုံစွာ အသုံးပြုသွားမည့်အပြင် တစ်နိုင်ငံလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် တုံ့ပြန်မှု ဖြင့်ဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။” ဟု ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သည့် တုံ့ပြန်မှု နှင့် မည်သူ့ကိုမျှ နောက်ချန်မထားရေးမူ အရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထိခိုက်နစ်နာလွယ်ဆုံးသော လူထုထံသို့ ချဉ်းကပ်ရောက်ရှိနိုင်သည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ဝန်ဆောင်မှုဌာနများကို ထည့်သွင်းပါဝင်စေရမည်ဖြစ်သည်။ အပစ်ရပ်နယ်မြေများအတွင်း CERP လုပ်ငန်းစီမံချက်အား တိတိကျကျ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရန်မှာ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးဗဟိုဌာန၏ အကူအညီနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ၎င်းတို့၏ ဌာနဆိုင်ရာမှ ဦးဆောင်ပြီး တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ ညှိနှိုင်းကြိုးပမ်းအားထုတ်ဆောင်ရွက်သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အဲနစ်အီအေ စာချုပ်ပါကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်အား အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည့် အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးကနဦးဆောင်ရွက်မှုအတော်များများ နှင့် ကူးစက်ရောဂါကာလမတိုင်မီတွင် ကျန်းမာရေး နယ်ပယ်အချို့တွင် အတိုင်းအတာ အကန့်အသတ် ဖြင့် အောင်မြင်စွာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။ ကျန်းမာရေး နှင့် စီးပွားရေး ကဏ္ဍများတွင် (ကိုဗစ်-၁၉ မိတ်ဖက်အစီအစဉ်) ပူးပေါင်းကာကွယ်တုံ့ပြန်မှုအတွက် တရားဝင်မူဘောင်များကို ရေးဆွဲခြင်း အားဖြင့် အတူတကွပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းသစ်များအတွက် အခွင့်အလမ်းကို ဖန်တီးနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ/တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများ၏ တရားဝင်မှုနှင့် အလုပ်ဖြစ်သည့် အခန်းကဏ္ဍများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း နှင့် ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အခြေခံများကို တည်ဆောက်သွားနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ဘက်အား လုံးတွင် နိုင်ငံရေးဆန္ဒများ ရှိရန်လိုအပ်ပြီး ကနဦး ညွှန်ပြချက်များမှာ မူ အပြုသဘောဆောင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ အစိုးရဖက်မှဆိုလျှင် ပြည်ထောင်စု အဆင့် ထံမှ ရှင်းလင်းသည့် ခေါင်းဆောင်မှု နှင့် ညွှန်ကြားချက်များ လိုအပ်လိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

- တစ်နေရာ သို့မဟုတ် တစ်နေရာ ထက် ပိုသော ပြည်နယ်အဆင့် နေရာများတွင် တရားဝင်မိတ်ဖက်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ပြည်နယ်အဆင့်တွင် (အစိုးရ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြား ပါဝင်ပတ်သက်သူများအကြား ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီးသည့်နောက်တွင်) အစပြုဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

⁸ [https://eurocham-myanmar.org/uploads/7a892-cerp---final-report-\(1\)5713756333092471786.pdf](https://eurocham-myanmar.org/uploads/7a892-cerp---final-report-(1)5713756333092471786.pdf)

အဓိကဖော်ပြချက်များ

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ခြင်း

အမျိုးသားအဆင့်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမူဘောင်နှင့်ဒေသအဆင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်း

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြားကာလဆိုင်ရာ အစီအစဉ်နှင့် ကိုဗစ်-၁၉

အမျိုးသားအဆင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

→ ရှေ့သို့ ဆက်လှမ်းခြင်း

– ကိုဗစ်-၁၉ စီးပွားရေးပြန်လည်ထူထောင်ရေးစီမံချက်အား အလုပ်အ တွက် ငွေကြေးအစီအစဉ်များနှင့် အခြားသော ကူညီကယ်ဆယ်ရေး အစီအစဉ်များကို ပူးတွဲအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအားဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် နိုင်သည်။

› ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှု အခွင့်အာဏာ။ အမျိုးသားအဆင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေး နှင့် ကိုဗစ်-၁၉ စီးပွားရေးပြန်လည်ထူထောင်ရေးစီမံချက် အကောင်အထည်ဖော်မှုများ အမှန်တကယ် ထိရောက်စေရန်အတွက် မြို့နယ်အဆင့်သို့ သင့်လျော်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခွင့်ကို ရှင်းလင်းစွာ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ရန် လိုအပ်သည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း အခွင့်အာဏာကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချပြီး သင်တန်းပေးခြင်း နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း အစီအစဉ်များ အပါအဝင် ရှင်းလင်းသည့် မူဘောင် နှင့်သင့်လျော်သည့် လမ်းညွှန်ချက်များအားဖြင့် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို အထောက်အကူ ပြုခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ ဒေသခံအထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာတိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အ တွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်းထားပေးသင့်သည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ/အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် သင့်လျော်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်သည့်အခွင့်အာဏာကို ဒေသခံပုဂ္ဂိုလ်များ ဆီသို့ လွှဲပြောင်းပေးသင့်သည်။

› ဒေသဆိုင်ရာ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးမဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲခြင်း - ဒေသတွင်း ရရှိနိုင်သည့် ရင်းမြစ်များနှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သည့်သူများ (မြန်မာအစိုးရ၊ တပ်မတော်၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ/တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ မိတ်ဖက်အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများ စသဖြင့်) အား ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း နှင့် အသုံးပြုခြင်း နှင့် ဒေသအခြေအနေ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်တို့နှင့် ကိုက်ညီသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များအား ရေးဆွဲခြင်း/ ကူညီထောက်ပံ့ပေးခြင်း တို့ဖြစ်သည်။⁹

⁹ See the four COVID-19 response (social and economic impacts) briefing papers prepared by Covenant Consult for specific EAOs.

› ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များအနေဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း နှင့် ပဋိပက္ခအကဲဆတ်သည့် ချဉ်းကပ်မှုများကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးသင့်ပါသည် - မိတ်ဖက်အလှူရှင် အများစုအနေဖြင့် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများ နှစ်ဖက်လုံးကို ၎င်းတို့၏ ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးအစီအစဉ် အသီးသီးအတွက် အရေးကြီးသည့် ရံပုံငွေများ ထောက်ပံ့ပေးလျက်ရှိပါသည်။ နှစ်ဖက်စလုံးနှင့် လက်ရှိ တည်ရှိနေသည့် ဆက်ဆံရေးကို အသုံးပြုလျက် မိတ်ဖက် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးဌာနများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်အတွက် တိုက်တွန်းအဆိုပြုသင့်ပြီး အားလုံးပါဝင်လျက် ပိုမိုထိရောက်သော ကိုဗစ်-၁၉ ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရေးအတွက် အားပေးကူညီသင့်ပါသည်။ မိတ်ဖက်အလှူရှင်များ အနေဖြင့် ဒေသအဆင့် ဆောင်ရွက်နေသူများ အားလုံးကို တန်ဖိုးရှိသည့် ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ကမ်းလှမ်းသင့်ပြီး ဒေသအဆင့်တွင် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အစီအစဉ်များ (နည်းပညာသင်တန်းများအပါအဝင်) အတွင်း သင့်လျော်သော ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်နိုင်ရန်အတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို လျှော့ချပေးသင့်သည်။

ဤမူဝါဒအနှစ်ချုပ်စာတမ်း အား UK Aid မှ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုဖြင့် ကောင်းမွန်သောစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက်စင်တာ မှ အထောက်အပံ့ပေးပြီး Cardno မှ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပါသည်။

Contact Person

Tim Schroeder
email: info@covenant-institute.com

Imprint

 No. 27, Shwe Pinlon Housing
Pinlon 1st Street, Ward 27
North Dagon Township, Yangon
Phone: +95 9970812838
Email: info@covenant-institute.com